

ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Relationships among Environmental Accounting and Corporate Image of Business in Phra Nakhon Si Ayutthaya Province

เบญจจฐา วัฒนกุล^{1*} สุทธาพัฒน์ อมรเรืองตระกูล² ณัฐธยาน์ โชคกนกนภา³ จรูญ ชำนาญไพโร⁴
สุภาสินีย์ ปริยญาณีพนธ์⁵ และชนิดาภา ดีสุขอนันต์⁶

Benjatha Wattanakul^{1*} Sutthapat Amomruangtrakoo² Nuttaya Chokkanoknapa³ Jaron Chamnanpai⁴
Supasinee Parinyanipon⁵ and Chanidapa Deesukanan⁶

^{*1-6}บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10170

^{*1-6}Master of Business Administration, Faculty of Business, Bangkokthonburi University, Bangkok 10170

Received : June 9, 2021

Revised : June 18, 2021

Accepted : June 20, 2021

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวน 125 แห่ง ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ผู้วิจัยกำหนดให้การบัญชีสิ่งแวดล้อม เป็นตัวแปรอิสระและภาพลักษณ์องค์กรเป็นตัวแปรตามผลการวิจัยพบว่า

- 1) การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม
- 2) การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม
- 3) การบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กร การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การวัดมูลค่าภาระผูกพันที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

*เบญจจฐา วัฒนกุล

E-mail : benjapat_acc@yahoo.com

การส่งเสริมให้มียุทธศาสตร์ในการรับรู้ค่าชดเชยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและเพียงพอรวมถึงการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร

คำสำคัญ : การบัญชีสิ่งแวดล้อม, ภาพลักษณ์องค์กร

Abstract

The researcher aims to a study relation between environmental accounting and corporate image of business in Phra Ayuttaya. The questionnaire as an instrument for collecting data from 125 ISO 14001 certified business enterprise. The statistics used for Pearson's correlation an analysis and multiple regression analysis. This researchers determined environmental accounting as an independent variable and the corporate image as dependent variable. The results found that 1) environmental accounting in the aspect of recognition of the environment cost had positive relationship with on the corporate image 2) Environmental

accounting in the aspect of recognition of recompense had negative relationship with on the corporate image. 3) Environmental accounting in the aspect of presentation and disclosure had positive relationship with on the corporate image. Therefore, accept the assumption that environmental accounting has a positive relationship with the image of the organization. Therefore, the presentation of information concerning the environment in the financial statements, the recognition of income and expenses related to the environment. Measure environmental obligations, and also promote a policy to recognize appropriate and sufficient environmental compensation, including creating environmental reports and disclosing information to the public. Will help promote a good image for the organization

Keywords : Environmental Accounting, Corporate Image

1. บทนำ

ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เช่น ปัญหาอากาศเป็นพิษ ปัญหาน้ำเน่าเสีย ปัญหาขยะและสารพิษ สาเหตุของปัญหาดังกล่าวเกิดขึ้นมาจากหลายสาเหตุ โดยอาจเริ่มจากตัวบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม รวมถึงองค์กรธุรกิจโดยปัญหาที่เกิดขึ้นส่งผลเสียต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนแล้วยังส่งผลต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ปัจจุบันองค์กรธุรกิจได้หันมาให้ความสำคัญกับความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมกันมากขึ้น จะเห็นได้จากการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ขององค์กร เช่น การให้ทุนการศึกษา การสนับสนุนเงินทุนให้กลุ่มอาชีพในชุมชน การปลูกป่า การรณรงค์สร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และการดำเนินธุรกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีการจัดทำนโยบายด้านสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการ รวมไปถึงมีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมอีกด้วย

การบัญชีสิ่งแวดล้อม (Environmental Accounting) เป็นบัญชีรูปแบบใหม่ที่แตกต่างไปจากบัญชีรูปแบบเดิมที่เคยปฏิบัติมา เพราะบัญชีรูปแบบเดิมจะเน้นการจัดทำและนำเสนอรายงานที่เป็นข้อมูลทางการเงินเกี่ยวกับผลการดำเนินงานขององค์กร (ศิลปพร ศรีจันเพชร, 2552) แต่บัญชีสิ่งแวดล้อมจะเน้นการจัดทำรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้น ซึ่งรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นจะสะท้อนความจริงด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นข้อมูลให้ฝ่ายบริหารใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ต้นทุนสิ่งแวดล้อม หนี้สิน ด้านสิ่งแวดล้อมและการประมาณการรายจ่ายลงทุน ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมออกมาบังคับใช้ จึงเป็นเรื่องยากในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่าและการแสดงรายการการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม การรับรู้ค่าชดเชย ตลอดจนการเปิดเผยข้อมูลในงบการเงิน ดังนั้นจึงต้องอาศัยมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องนำมาปรับใช้เมื่อมีรายการทางบัญชีกับสิ่งแวดล้อมเกิดขึ้น (ศิลปพร ศรีเพชร, 2552) ซึ่งการจัดทำและเปิดเผยข้อมูลในรายงานทางการเงินที่เกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมแสดงให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจดำเนินการด้วยความรับผิดชอบต่อสังคมที่มีต่อสิ่งแวดล้อม (ทัศนีย์ ธนอนันต์ตระกูล, 2552)

ภาพลักษณ์องค์กร (Corporate Image) เป็นภาพที่เกิดขึ้นจากความรู้สึก ทศนคติ ความคิดเห็นของบุคคลที่มีต่อองค์กร ซึ่งรวมถึงผู้บริหาร พนักงาน และตราสินค้า (พจน์ ใจชาญสุขกิจ, 2550) ปัจจุบันผู้บริโภคไม่ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพของสินค้าหรือบริการเพียงอย่างเดียว แต่ยังให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์องค์กรมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นในด้านชื่อเสียงจากผลการดำเนินงานที่ผ่านมา ด้านความเชื่อถือและยอมรับ เกิดความไว้วางใจ มีความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการ ขององค์กรและความเลื่อมใสและศรัทธามีความชื่นชอบในองค์กรเกิดขึ้นได้จากหลายปัจจัย เช่น ผู้บริหาร พนักงาน สินค้าหรือบริการ อาคารสำนักงานและวัฒนธรรม นอกจากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นแล้วการดำเนินงานโดยคำนึงถึงผู้มีส่วนได้เสีย โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมถือเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สะท้อนภาพ

ความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กร ซึ่งช่วยทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อองค์กร ปัจจัยที่แสดงให้เห็นว่าองค์กรธุรกิจได้มีความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมคือ การจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมและเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวต่อสาธารณะ

จากเหตุที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการทำบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาว่าบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้หนี้สิน ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย และด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์กับภาพลักษณ์องค์กรอย่างไรโดยศึกษาจากองค์กรที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 เพื่อเป็นแนวทางกับองค์กรธุรกิจให้มีความสำคัญกับการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นที่ยอมรับและเป็นไปตามมาตรฐานสากลซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร

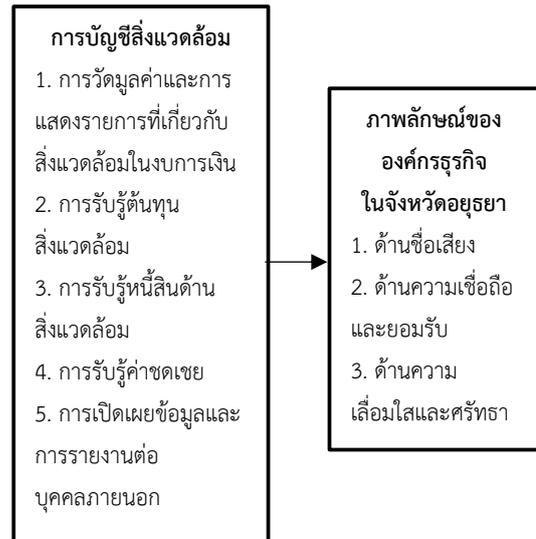
2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3. สมมติฐานของการวิจัย

การบัญชีสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย

5. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการทำบัญชีสิ่งแวดล้อมและภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับบัญชีสิ่งแวดล้อมโดยแบ่งออกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชยและด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก และศึกษาภาพลักษณ์องค์กร แบ่งออกเป็นรายด้าน ได้แก่ ด้านชื่อเสียง ด้านการเชื่อถือและยอมรับ และด้านความเลื่อมใสและศรัทธา มีรายละเอียดเกี่ยวกับวิจัยดังนี้

5.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ องค์กรธุรกิจที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 จำนวน 125 แห่ง (สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 2562) เนื่องจากองค์กรธุรกิจที่ได้รับการรับรอง ISO 14001 เหล่านี้เป็นองค์กรธุรกิจที่มีความสนใจในการขอรับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (Environmental management System) ซึ่งทำให้มีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม

5.2 กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้เพื่อให้เกิดความครอบคลุมในการวิจัย ผู้วิจัยจึงใช้วิธีการแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เนื่องจากฝ่ายบัญชีในองค์กรธุรกิจข้างต้นเป็นหน่วยงานที่มีหน้าที่โดยตรงในการบันทึกบัญชีและจัดทำรายงานทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม ผู้วิจัยจึงเลือกผู้บริหารฝ่ายบัญชีขององค์กรธุรกิจที่ได้รับรอง ISO 14001 เป็นผู้ให้ข้อมูลในการตอบแบบสอบถามจำนวนทั้งสิ้น 125 แห่ง

5.3 ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ (Independent Variables) คือการบัญชีสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชยและด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก

ตัวแปรตาม (Dependent Variables) คือภาพลักษณ์ขององค์กร ได้แก่ ด้านชื่อเสียง ด้านการเชื่อถือและยอมรับ และด้านความเลื่อมใสและศรัทธา

5.4 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่งงานในปัจจุบัน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรธุรกิจ ประกอบด้วย รูปแบบธุรกิจ ระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจ และจำนวนทุนจดทะเบียน

ส่วนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อม โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย และด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก

ส่วนที่ 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจ ในเขตจังหวัดพระนครศรีอยุธยา

โดยครอบคลุมข้อมูลเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจ ในจังหวัดอยุธยา ทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านชื่อเสียง ด้านความเชื่อถือและยอมรับ และด้านความเลื่อมใสและศรัทธา

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

5.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.5.1 วิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive) เพื่อใช้อธิบายลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล ด้วยสถิติค่าร้อยละ (percentage) และแจกแจงความถี่ (frequency)

5.5.2 การวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมและภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจในเขตจังหวัดอยุธยา ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

5.5.3 การทดสอบสมมุติฐานความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์องค์กรธุรกิจในเขตจังหวัดอยุธยา โดยใช้การวิเคราะห์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Correlation) และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

6. ผลการวิจัย

6.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

พบว่าส่วนใหญ่มีอายุ 41 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 44.72 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่าคิดเป็นร้อยละ 62.60 มีประสบการณ์การทำงาน 10 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 72.36 ดำรงตำแหน่งผู้จัดการฝ่ายบัญชี คิดเป็นร้อยละ 36.59

6.2 ข้อมูลทั่วไปขององค์กรธุรกิจ

พบว่าส่วนใหญ่ดำเนินธุรกิจในรูปแบบบริษัทจำกัด คิดเป็นร้อยละ 80.49 มีระยะเวลาในการดำเนินธุรกิจมากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 78.05 มีจำนวนทุนจดทะเบียนมากกว่า 150 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 49.59 รองลงมา ได้แก่ 50 - 100 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 20.33 ตามลำดับ

6.3 ผลการทดสอบสมมุติฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

	มูลค่า	ต้นทุน	หนี้สิน	ขาดเซย	เปิดเผย	ภาพลักษณ์	VIF
มูลค่า	1						3.075
ต้นทุน	0.802**	1					3.013
หนี้สิน	0.846**	0.831**	1				5.716
ขาดเซย	0.777**	0.758**	0.845**	1			3.127
เปิดเผย	0.672**	0.655**	0.772**	0.766**	1		4.940
ภาพลักษณ์	0.508**	0.578**	0.621**	0.526**	0.707**	1	

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 1 พบว่า ตัวแปรอิสระแต่ละด้านมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งอาจจะทำให้เกิดปัญหาความสัมพันธ์กันเองระหว่างตัวแปรอิสระ (Multicollinearity) ดังนั้น ผู้วิจัยจึงทำการทดสอบ ด้วยค่า VIF พบว่า ค่า VIF ของตัวแปรอิสระของการบัญชีซึ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์โดยรวมมีค่าตั้งแต่ 3.013 - 5.716 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันในระดับ ที่ไม่ก่อให้เกิด

ปัญหา Multicollinearity (Hair, Black, Babin, Alderson & Tatham, 2006)

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระคุณลักษณะของผู้ประกอบการในแต่ละด้าน พบว่ามีความสัมพันธ์กับตัวแปรตามนวัตกรรมการส่งออกโดยรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.508 - 0.707 จากนั้นผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์การถดถอยแบบพหุคูณ

ตารางที่ 2 แสดงค่าสัมประสิทธิ์ของสมการถดถอยพหุคูณ

การบัญชีสิ่งแวดล้อม	ภาพลักษณ์องค์กร		t	p-value
	สัมประสิทธิ์การถดถอย	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน		
ค่าคงที่ (α)	1.677	0.218	7.711	0.000**
การวัดมูลค่าและการแสดงรายการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน	-0.099	0.091	-1.091	0.277
การรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม	0.192	0.087	2.202	0.030*
การรับรู้หนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม	0.189	0.118	1.608	0.110
การรับรู้ค่าขาดเซย	-0.180	0.085	-2.114	0.037*
การเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก	0.515	0.084	6.127	0.000**

F = 28.396 AdjR² = 0.529

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 พบว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมและด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงาน

ต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม และการบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้

ค่าชดเชย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาพลักษณ์องค์กร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

7. สรุปผลวิจัย

พบว่า 1) การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม 2) การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม 3) การบัญชีสิ่งแวดล้อมด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม ดังนั้นจึงยอมรับสมมติฐานที่ว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กร การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การวัดมูลค่าภาระผูกพันที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมให้มีนโยบายในการรับรู้ค่าชดเชยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสมและเพียงพอรวมถึงการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร

8. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีสิ่งแวดล้อมกับภาพลักษณ์ขององค์กรธุรกิจในจังหวัดอยุธยา ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลดังนี้

8.1 การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม กล่าวคือ เมื่อองค์กรธุรกิจให้ความสำคัญในการรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับรายการที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมให้มีนโยบายในการรับรู้รายการต้นทุนสิ่งแวดล้อม เมื่อรายการนั้นเข้าเกณฑ์การรับรู้ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงินจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร โดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2552) กล่าวว่า การบัญชีสิ่งแวดล้อมจะเน้นการจัดทำรายงานทางการเงินให้สอดคล้องกับการบริหารด้านสิ่งแวดล้อมมากขึ้นซึ่งรายงานทางการเงินที่จัดทำขึ้นจะสะท้อนความจริงด้านเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นข้อมูลให้ฝ่ายบริหารใช้ในการตัดสินใจ

เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ต้นทุนสิ่งแวดล้อมหนี้สินด้านสิ่งแวดล้อม และการประมาณการรายจ่ายลงทุนและสอดคล้องกับแนวคิดของ นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร (2554) กล่าวว่ากลุ่มผู้เชี่ยวชาญว่าด้วยมาตรฐานสากล เกี่ยวกับการบัญชีและการรายงาน (ISAR) ได้ออกวิธีปฏิบัติว่ากิจการควรรับรู้ต้นทุนสิ่งแวดล้อมเป็นสินทรัพย์เมื่อเหตุการณ์ ทางบัญชีเกี่ยวกับต้นทุนสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นเป็นไปตามค่านิยมของสินทรัพย์และเหตุการณ์ทางบัญชีดังกล่าวเข้าเกณฑ์การรับรู้รายการตามแม่บทการบัญชี นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาความคิดเห็นของนักบัญชีไทย ต่อการบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมพบว่า บริษัทที่มีแผนงาน นโยบาย หรือการดำเนินการจัดการทางด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่มีรายการทางบัญชีเกี่ยวกับรายการค่าใช้จ่ายสิ่งแวดล้อม โดยสาเหตุหลักบริษัทเห็นว่าการจัดการดังกล่าวเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร

8.2 การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการรับรู้ค่าชดเชย มีความสัมพันธ์เชิงลบกับภาพลักษณ์องค์กร โดยรวม เนื่องจากองค์กรธุรกิจไม่มีการรับรู้ค่าชดเชยอย่างเหมาะสมและเพียงพอ เป็นเพราะองค์กรธุรกิจยังขาดความรู้ความเข้าใจที่เพียงพอเกี่ยวกับมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง รวมไปถึงยังขาดทักษะและประสบการณ์ในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้ค่าชดเชยที่เกิดขึ้น จึงไม่สามารถนำไปบันทึกบัญชีหรือทำการรับรู้รายการค่าชดเชยได้อย่างถูกต้องเหมาะสมอีกทั้งยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีและวิธีการทางบัญชีด้านสิ่งแวดล้อมจากองค์กรวิชาชีพมาใช้เป็นแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจน เศรษฐกิจจึงไม่ให้ความสำคัญในการรับรู้ค่าชดเชยด้านสิ่งแวดล้อมซึ่งส่งผลต่อภาพลักษณ์องค์กรโดยสอดคล้องกับแนวคิดของ ศิลปพร ศรีจันเพชร (2552) กล่าวว่า ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรฐานการบัญชีเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมออกมาบังคับใช้ จึงเป็นเรื่องที่ยากและเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะรายการที่เกิดขึ้นส่วนใหญ่ไม่เข้าเกณฑ์การรับรู้รายการในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการรับรู้ค่าชดเชยและสอดคล้องกับการศึกษาแนวทางการประยุกต์ใช้บัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมในโรงงานอุตสาหกรรมเขตจังหวัดอยุธยา พบว่า ผู้บริหารหรือผู้จัดการฝ่ายบัญชีหรือพนักงานบัญชี

มีความรู้เรื่องบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อม อยู่ในระดับน้อย มีการบันทึกการรับรู้ค่าชดเชยด้านสิ่งแวดล้อมมาจากสาเหตุต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงาน และมีปัญหาอุปสรรคในการจัดทำบัญชีเพื่อสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับปานกลาง

8.3 การบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กร โดยรวม กล่าวคือเมื่อองค์กรธุรกิจให้ความสำคัญกับการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมและสนับสนุนให้เปิดเผยข้อมูลที่เป็นสาระสำคัญในการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมต่อสาธารณชนจะส่งผลต่อภาพลักษณ์ที่ดีขององค์กร โดยสอดคล้องกับ ทศนีย์ ธนอนันต์ตระกูล (2552) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อมความรับผิดชอบต่อสังคม และภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจกระดาษในประเทศไทย พบว่าการพัฒนาบัญชีสิ่งแวดล้อม ด้านการเปิดเผยข้อมูลและการรายงานต่อบุคคลภายนอก มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กรโดยรวม เนื่องจากการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมต่อบุคคลภายนอก ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียและสังคมรอบข้างเกิดความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการองค์กรและทำให้ภาพลักษณ์องค์กรดีขึ้น นอกจากนี้ ผลการศึกษาครั้งนี้ยังสอดคล้องกับการศึกษาผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคมทางการบัญชีที่มีต่อความยั่งยืนขององค์กรของธุรกิจการเงินในประเทศไทย พบว่า การประยุกต์ใช้การบัญชีสิ่งแวดล้อมและมีการเปิดเผยข้อมูลไปยังบุคคลภายนอก จะทำให้ผู้มีส่วนได้เสียเกิดการยอมรับเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กรธุรกิจ ทิพยาภรณ์ ปิงกา, ศรีรุ่งรัตน์ สุดสมบูรณ์ และวิชญ์ สุमितสรณ์ (2556) และสอดคล้องกับการศึกษาความคิดเห็นของนักบัญชีที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย พบว่าการเปิดเผยข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมถือว่าเป็นสิ่งสำคัญเพราะเป็นการแสดงความรับผิดชอบต่อสังคม อีกทั้งผู้ประกอบการเห็นว่าการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีให้กับองค์กร (กรกริช วัฒนาเลขาวงศ์, 2556)

9. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบัญชีสิ่งแวดล้อม และภาพลักษณ์ ขององค์กรธุรกิจ ในจังหวัดอยุธยา ในครั้งนี้เป็นแนวทางให้องค์กรธุรกิจมีการพัฒนาการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลซึ่งส่งผลโดยตรงต่อภาพลักษณ์องค์กร ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

9.1 การบัญชีสิ่งแวดล้อม ผู้บริหารฝ่ายบัญชีขององค์กรธุรกิจมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับการบัญชีสิ่งแวดล้อมอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหากองค์กรธุรกิจมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมภายในองค์กร เช่น การนำเสนอข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมในงบการเงิน การรับรู้รายได้และค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม การวัดมูลค่าภาระผูกพันที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีนโยบายในการรับรู้ค่าชดเชยด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม และเพียงพอรวมถึงมีการจัดทำรายงานด้านสิ่งแวดล้อมและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณชน จะช่วยส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีให้แก่องค์กร

9.2 ภาพลักษณ์องค์กร ผู้บริหารฝ่ายบัญชีขององค์กรธุรกิจมีความคิดเห็นด้วยเกี่ยวกับภาพลักษณ์องค์กรอยู่ในระดับมาก ดังนั้นหากองค์กรธุรกิจให้ความสำคัญกับภาพลักษณ์องค์กร เช่น การผลิตสินค้าที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความจงรักภักดีต่อสินค้าขององค์กร อีกทั้งยังส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลทำให้ได้รับการสนับสนุนและได้รับความไว้วางใจด้วยดีจากชุมชนและสังคม ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อผลการดำเนินงานขององค์กร

9.3 การบัญชีสิ่งแวดล้อมและภาพลักษณ์องค์กร ธุรกิจ ในเขตจังหวัดอยุธยา การทดสอบสมมติฐาน พบว่าการบัญชีสิ่งแวดล้อมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับภาพลักษณ์องค์กร ดังนั้น หากองค์กรธุรกิจมีการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลจะส่งผลดีต่อภาพลักษณ์องค์กร

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงปัญหาหรือสาเหตุที่องค์กรธุรกิจไม่ให้ความสำคัญกับการจัดทำบัญชีสิ่งแวดล้อม
2. ผู้วิจัยควรปรับเปลี่ยนวิธีการจัดเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามไปเป็นการสัมภาษณ์เพื่อจะได้ข้อมูลเชิงลึก

10. เอกสารอ้างอิง

- กรกริช วัฒนาเลขาวงศ์. (2556). **ความคิดเห็นของนักบัญชีที่มีต่อการเปิดเผยข้อมูลการบัญชีสิ่งแวดล้อมของกลุ่มอุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ในประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- ทัศนีย์ ธนอนันต์ตระกูล. (2552). **ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาการบัญชีสิ่งแวดล้อม ความรับผิดชอบต่อสังคม และภาพลักษณ์องค์กรของธุรกิจกระดาษในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**
- ทิพยาภรณ์ ปัตถา, ศรีรุ่งรัตน์ สุดสมบูรณ์ และ วิษณ สุमितสรณ์. (2556, พฤษภาคม – ธันวาคม). ผลกระทบของความรับผิดชอบต่อสังคมทางการบัญชีที่มีต่อความยั่งยืนขององค์กรของธุรกิจการเงินในประเทศไทย. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 32, (6) หน้า 60 – 70.**
- นิพันธ์ เห็นโชคชัยชนะ และศิลปพร ศรีจันเพชร (2554). **ทฤษฎีการบัญชี. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็นเพรส.**
- พจน์ ใจชาญสุขกิจ. (2550). **พลิกโฉมองค์กรด้วยกลยุทธ์การสื่อสารชั้นเซียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ฐานการพิมพ์.**
- ศิลปพร ศรีจันเพชร. (2552). **การบัญชีสิ่งแวดล้อม. วารสารวิชาชีพบัญชี, 5, (12), หน้า 21 - 24.**
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. (2562). **รายชื่อผู้ที่ได้รับรองระบบงาน. ค้นเมื่อ กันยายน 1, 2563, จาก <http://tisi.go.th/onse-cb-units-branch/th>**
- Hair, J. F., Black, W.C., Babin, B.J., Alderson, R.E., & Tatham, R.L. (2006). **Multivariate Data Analysis, (6th ed.). New Jersey: Pearson.**